

Vabariigi Valitsuse korralduse „1978. aasta meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvahelise konventsiooni lisa 2023. aasta muudatuste heakskiitmine” eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvaheline konventsioon (edaspidi STCW konventsioon) töötati Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (ingl International Maritime Organization; edaspidi *IMO*) egiidi all välja ja võeti vastu 7. juulil 1978. a Londonis. STCW konventsioon jõustus rahvusvaheliselt 28. aprillil 1984. a. Konventsiooniga kehtestati meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse rahvusvahelised miinimumstandardid, mis on osalisriikidele täitmiseks kohustuslikud.

Eesti Vabariik ühines STCW konventsiooniga Vabariigi Valitsuse 15. augusti 1995. a määrusega nr 292 „Ühinemine „Meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvahelise konventsiooniga, 1978““. Ühinemiskiri anti hoiule 29. augustil 1995. a ning STCW konventsioon jõustus Eesti suhtes 29. novembril 1995. aastal. 2024. a oktoobri seisuga on STCW konventsioonil 167 osalisriiki, mille laevastikud kokku moodustavad 98,91% maailma laevastiku kogutonnaazist.¹ STCW konventsiooni lisa² on sätestatud sisulised nõuded meremeeste väljaõppeks, pädevuse tõendamiseks ja vahiteenistuseks laevadel.

STCW konventsiooni XII artikli lõike 1 punkti a alapunkti vii kohaselt loetakse konventsiooni lisa muudatus heakskiidetuks muudatuse vastuvõtmise ajal asjaomase organi määratud tähtaja möödumisel, välja arvatud juhul, kui enne seda tähtaega on IMO-le vastuväite esitanud kas vähemalt üks kolmandik osalisriikidest või osalisriigid, kelle kaubalaevastik moodustab kokku vähemalt 50% maailma kaubalaevade kogumahutavusest.

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga kiidetakse heaks STCW konventsiooni lisa muudatused, mis on vastu võetud IMO meresõiduohutuse komitee (MSC) 8. juuni 2023. aasta resolutsiooniga MSC.540(107). Muudatuste jõustumiskuupäev on 1. jaanuar 2025. a, kui 1. juuliks 2024. a ei ole vähemalt üks kolmandik osalisriikidest või osalisriigid, kelle kaubalaevastik moodustab kokku vähemalt 50% maailma kaubalaevanduse 100- või enama brutoregistertonniste laevade kogumahutavusest, esitanud oma vastuväiteid. 1. juuliks 2024. a vastuväiteid ei esitatud ning ka Eestil STCW konventsiooni osalisriigina ei ole muudatuste suhtes vastuväiteid, seega jõustuvad muudatused rahvusvaheliselt 1. jaanuaril 2025. a.

Muudatustega täiendatakse STCW konventsiooni lisa sätetega, mis näevad ette nõuded laevapere liikme tunnistuse elektroonilisele vormile.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Korralduse eelnõu ning seletuskirja koostas Kliimaministeeriumi meremajandusosakonna õigusnõunik Anton Merits (tel 7153 423; e-post: anton.merits@kliimaministeerium.ee). Muudatused tõlkisid eesti keelde tõlkebüroo OÜ Dussan vandetõlgid (e-post dussan@dussan.ee).

¹ <https://www.wcdn.imo.org/localresources/en/About/Conventions/StatusOfConventions/Status%202024.pdf>

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/223082013001>

Eelnõu õigusekspertiisi tegi õigusosakonna nõunik Helen Holtsman (626 2820, helen.holtsman@kliimaministeerium.ee), keeleteimetaja oli Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse keeleteimetaja Inge Mehide (inge.mehide@just.ee).

1.3. Märkused

Riigisiseseks menetlemiseks ning avaldamiseks vajavad muudatused Vabariigi Valitsuse heakskiitu vastavalt välissuhtlemiseaduse (edaspidi *VäSS*) § 25 lõikele 2. Ehkki konventsiooniga ühinemise otsustas Riigikogu, võib selle lisa muudatused heaks kiita Vabariigi Valitsus, lähtudes *VäSS*-i § 25 lõikest 2. Selle järgi võib Vabariigi Valitsus anda nõusoleku muuta Riigikogus ratifitseeritud välislepingut, kui muudatus ei ole sisulist laadi, muutmiseks on vaja Eesti Vabariigi kinnitust rahvusvahelise organisatsiooni muudatusettepaneku kohta ning selline muutmise menetlus on välislepingus ette nähtud. *VäSS*-i seletuskirjas on märgitud, et kuigi Riigikogus ratifitseeritud välislepingu muudatused tuleb üldjuhul ratifitseerida Riigikogus, siis erandjuhul võib sellise välislepingu muutmise nõusoleku anda Vabariigi Valitsus. Seda näiteks juhul, kui välislepingu muutmissetpaneku teeb rahvusvaheline organisatsioon, andes riigile reageerimiseks piiratud aja, mille möödumisel loetakse muudatus riigi suhtes automaatselt jõustunuks, kui sellele ei ole vastu oldud. Reeglina oodatakse muudatusettepanekute kohta arvamust vaid juhul, kui riik muudatustega nõus ei ole. Nõusoleku puhul vaikitakse, mis tähendab, et kui tähtaja jooksul ei ole mittenõustumist väljendatud, jõustub muudatus riigi suhtes. Selline muutmisprotseduur on tavaliselt fikseeritud juba välislepingu tekstis. Sellises olukorras on lähtuvalt otstarbekuse põhimõttest mõttekam jätta muudatusettepaneku otsustamine Vabariigi Valitsuse pädevusse, kui see ei too kaasa sisulisi ega olulisi muudatusi. Praegu ei esine *VäSS*-i §-s 20 nimetatud ratifitseerimise aluseid.

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga.

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Korralduse eesmärk

Korraldusega kiidetakse heaks STCW konventsiooni lisa muudatused, mis on vastu võetud IMO meresõiduohutuse komitee (MSC) 8. juuni 2023. aasta resolutsiooniga MSC.540(107).

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

IMO meresõiduohutuse komitee resolutsiooniga MSC.540(107) tehakse muudatused STCW konventsiooni lisa I peatükis. Muudatused võimaldavad väljastada laevapere liikmete tunnistusi elektroonilisel kujul tingimusel, et osalisriigi mereadministratsioonile on kättesaadav STCW koodeksi kohane nõutav miinimumteave.

I peatüki reeglit I/1 (mõisted ja selgitused) punkti 1 lisatakse uus mõiste „originaalvorm“ koos selgitusega „konventsiooniga nõutav tunnistus paber kandjal või elektroonilisel kujul, mis on välja antud administratsiooni heakskiidetud vormis, tingimusel et STCW koodeksi jaotise A-I/2 punktis 4 nõutud miinimumteave on kergesti kättesaadav“. Miinimumteave on tunnistuse omaniku isikut ja selle kirjeldust puudutav teave (sh nimi, sünniaeg, foto ja allkiri ning dokumendi väljastamise kuupäev), samuti teave, mis puudutab administratsiooni kohaldatavate

ohutu mehitamise nõuete kohaselt ametikohta või -kohti, millel omanikul on õigus töötada, sh võimalikke piiranguid.

I peatüki reeglis I/2 (tunnistused ja kinnituslehed) muudetakse punkti 11, mis reguleerib tunnistuse kättesaadavust laeva pardal. Esimest lauset, mille kohaselt peab tunnistuse originaal olema kättesaadav selle laeva pardal, kus tunnistuse omanik töötab, ei muudeta. Punkti täiendatakse teise lausega, millega reguleeritakse elektroonilise tunnistuse vormi kasutamist – sel juhul peab olema kättesaadav eelmises lõigus kirjeldatud miinimumteave.

4. Eelnõu terminoloogia

IMO resolutsiooniga MSC.540(107) täiendatakse STCW konventsiooni lisa esitatud definitsioone. Muudatused ja täpsustused on detailsemalt kirjeldatud seletuskirja punktis 3. Kõnealused terminoloogilised muudatused ei too kaasa vajadust muuta riigisiseseid õigusakte.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas EL-i õigusega.

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2022/993 meremeeste väljaõppe miinimumtaseme kohta (ELT L 169, 27.6.2022, lk 45–90). Selles kehtestatud EL-i meremeeste väljaõppe miinimumtase põhineb STCW konventsiooni lisa, STCW koodeksis ja nendega seotud suunistes esitatud väljaõppestandarditel.

6. Korralduse mõju

Korraldusega hõlmatavad STCW konventsiooni lisa muudatused ei avalda mõju Eesti laevapere liikmetele, laevandussektorile ega ka riigi mereadministratsioonile (Transpordiametile).

Eestis on elektroonilised tunnistused reguleeritud MSOS-i § 1 lõikega 7¹, mille kohaselt peab tunnistus muu hulgas vastama asjakohases õigusaktis või konventsioonis sätestatud vormi- ja sisunõuetele. Samuti on laevapere liikme meresõidudokumentide (sh meresõidudiplomite, tunnistuste ja kinnituslehtede) elektrooniline väljastamine ja dokumentidele kantavad andmed reguleeritud Vabariigi Valitsuse 20. juuni 2013. a määruses nr 96 „Laevapere liikmete koolitus- ja kvalifikatsiooninõuded ning diplomeerimise kord“. Konventsiooni lisa muudatused ei too kaasa vajadust muuta riigisiseseid õigusakte.

7. Korralduse rakendamiseks vajalikud kulutused ja eeldatavad tulud

STCW konventsiooni muudatuste rakendamine ei too kaasa riigieelarvelisi lisakulusid ega -tulusid.

8. Jõustumine

Korraldus jõustub üldises korras.

Resolutsiooni MSC.540(107) jõustumisaeg ja -tingimused on toodud seletuskirja punktis 1.1. Kõnealuse resolutsiooni puhul Eesti vastuväited puuduvad.

9. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Siseministeeriumile ning Välisministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.

Lisaks esitatakse eelnõu arvamuse avaldamiseks järgmistele huvigruppidele: TalTech Eesti Mereakadeemia, Eesti Merekool, Revali Merekool, Eesti Laevaomanike Liit, Eesti Laevajuhtide Liit, Eesti Laevamehaanikute Liit, Eesti Meremeeste Sõltumatu Ametiühing.